

GODIŠNJE EMISIJE STAKLENIČKIH PLINOVA

Europska unija pridaje veliku važnost ublažavanju klimatskih promjena, što nastoji postići pomoću politika namijenjenih smanjenju emisija stakleničkih plinova. No, koliki su uspjeh polučile takve politike i mjere? Na karti su prikazani podaci o ukupnim godišnjim emisijama stakleničkih plinova država čije podatke prikuplja Europska agencija za okoliš (EEA). Odabrani su podaci za tri godine: 1999., 2009. i 2019., kako bi se zorno prikazale promjene tijekom 20-godišnjeg razdoblja.

Na razini cijele Europske Unije, od početka 1990-ih godina emisije stakleničkih plinova bilježe postojan trend opadanja. Cilj smanjenja emisija za 20 % u odnosu na 1990. godinu, zacrtan protokolom iz Kyota, dostignut je 2020. godine i čak premašen, s ostvarenim smanjenjem od 31 %. Novijim su si sporazumima članice EU zadale ambiciozan cilj smanjenja emisija za 55 % do 2030. godine, a do 2050. dovesti neto emisije stakleničkih plinova na nulu (EEA, 2021). Zabilježeno je smanjenje rezultat nekoliko procesa, ponajprije u energetskom sektoru. Tijekom promatranog perioda rastao je udio obnovljivih izvora energije i smanjeno je korištenje ugljena. U mnogim je sektorima i djelatnostima došlo do povećanja energetske učinkovitosti. Valja uračunati i promjene u ekonomskoj strukturi Europe, u kojoj sve snažnije dominiraju tercijarne djelatnosti, u odnosu na energetski intenzivniju industriju (EEA, 2020).

Prema ukupnoj količini emisija stakleničkih plinova ističe se nekolicina država: Njemačka, Ujedinjeno Kraljevstvo, Turska, Francuska, Italija. I zaista, tih je pet zemalja 2019. godine u atmosferu zajednički ispuštilo polovicu od ukupnih emisija svih promatranih država. Međutim, većina velikih proizvođača (s izuzetkom Turske) pokazuje ohrabrujući trend smanjenja emisija; najveće apsolutno smanjenje zabilježile su upravo UK, Njemačka, Italija, Francuska i Španjolska. No dok zapadna Europa uspješno ispunjava svoje ciljeve, situacija na istoku Europe nešto je lošija. Gotovo sve članice EU u kojima je zabilježen porast u odnosu na 1999. (osim Austrije, Islanda i Luksemburga) pripadaju skupini postsocijalističkih zemalja. One od ulaska u Europsku Uniju doživljavaju ekonomski rast, ali čini se da je on temeljen na povećanju proizvodne energije iz fosilnih goriva.

Ekstreman primjer predstavlja Turska, koja je zabilježila porast emisija jednakog reda veličine kao smanjenje koje je zabilježila Njemačka ili Francuska. Dinamika emisija Turske izuzetno odstupa od uzorka koji pokazuju članice EU i više nalikuje zemljama u razvoju, koje svoj ekonomski rast temelje na industrijalizaciji i intenzivnoj potrošnji energije, velikim dijelom iz neobnovljivih izvora. S obzirom na velike količine robe koju Europa uvozi iz takvih država, postavlja se pitanje u kolikoj je mjeri *dekarbonizacija* Europe pokrenuta prelaskom na obnovljive izvore energije i povećanjem energetske efikasnosti, a koliko strukturnim promjenama europskog gospodarstva, uslijed kojih se energetski intenzivna prerađivačka industrija tek „preseljava“ iz Europe u zemlje u razvoju.

LUCIJAN ČERNELIĆ

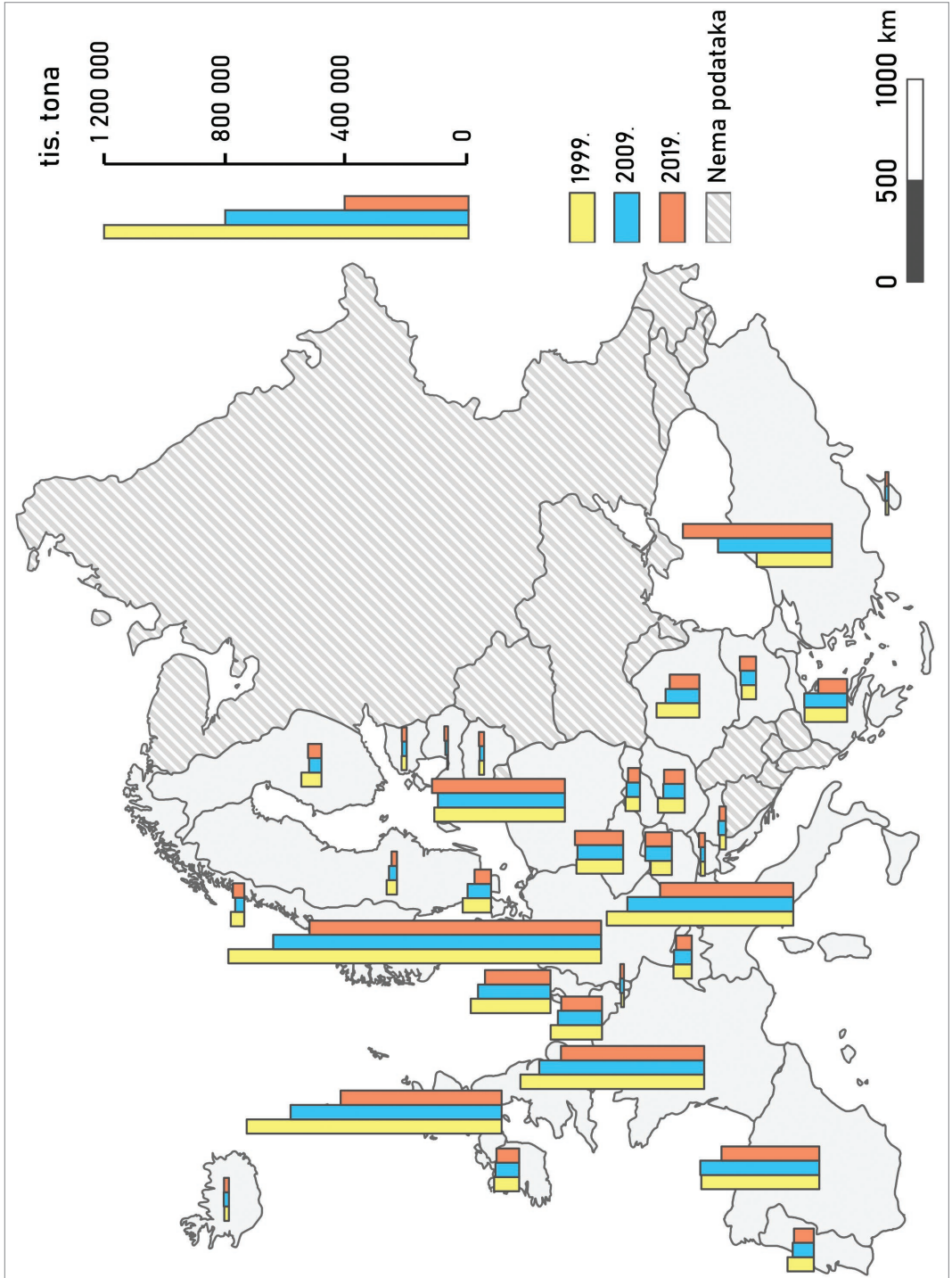
LITERATURA

EEA, 2021: *Total greenhouse gas emission trends and projections in Europe*, <https://www.eea.europa.eu/ims/total-greenhouse-gas-emission-trends> (13. 1. 2022.)

EEA, 2020: *Trends and drivers of EU greenhouse gas emissions*, Luxembourg.

IZVORI

EUROSTAT, 2021: *Environment – Air Emissions - Air pollutants by source sector*, https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=env_air_emis&lang=en (13. 1. 2022.)

Godišnje emisije stakleničkih plinova

Izvor: Kartu je priredio Lucijan Černelić prema Eurostat, 2021